

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21. marca 1963

„Pomorjeni otroci“

Uvodnik „Zapisani smrti“ v številki 10 Svobodne Slovenije je med slovensko izseljenško javnostjo vzbudil veliko pozornost. Saj jo je tudi opozoril na nevarnost, ki grozi uničiti slovenski narod, kajti materialistična miselnost med ljudmi pod sedanjim komunistično oblastjo na Slovenskem je zajela že tako široke plasti naroda, da je med Slovenci vsako leto manj rojstev, da je naravni prirastek iz leta v leto manjši. Zato bomo tudi neizprosno zapisani smrti, če bomo še naprej vzdrževali tak način življenja, če bomo še naprej zametali duhovne vrednote, odklanjali krščansko moralo, predajali pa se samo uživanju materialnih dobrin in vse svoje delovanje ter življenje presojali s stališča materialističnega pojmovanja sveta. Zlasti se ne bomo mogli vzdržati in se ohraniti sprčo dejstva, da imajo Nemci in Italijani, ki nas obdajajo in ki so v zgodovini doprinesli zelo malo dokazov, da bi nam bili v narodnostnem pogledu naklonjeni, mnogo večji naravni prirastek kot pa Slovenci.

Pri takem stanju je ugotovitev, da slovenske žene sedaj pomore že dve tretjini še nerojenih otrok resnično strahotna. Odkrito povemo, da smo se ob njej zgrozili tudi mi. Globoko nas je zaskrbelo usoda slovenskega naroda. Zelo radi bi videli, da bi dobili potrdilo, da je bil navedeni primer, ki smo ga navajali v uvodniku, morda le pretiran. Zato smo iskali novih podatkov. Našli smo jih. Pa nam, žal, vsi potrjujejo, da tudi že po Slovenskem razsaja z vsjo neizprosnojo bela kuga in mori slovenski naraščaj. To potrjujejo naslednje nove ugotovitve.

V tržaškem Novem listu beremo, da je bil pri Slovencih v prvih letih po vojni naravni prirastek 18.000 otrok na leto. Leta 1961 je padel kar za 4.000. Število ljudi v Sloveniji se je povečalo samo zato, ker je manjša umrlivost bodisi pri starih ljudeh, kakor tudi pri novorojenčkih. Ta vir svoja izvajanja zaključuje z ugotovitvijo: „Če bo šlo tako naprej, bodo Slovenci postali narod starcev.“

Drugi vir, do katerega smo mogli priti, je bila številka katoliškega verskega lista „Vjesnik“, ki izhaja v Zagrebu. V številki z dne 4. januarja t. l. objavlja poročilo, da se je v Sloveniji v letu 1962 rodilo 27.000 otrok. List ugotavlja, da v Sloveniji rojstva padajo iz leta v leto, splavi pa tako naraščajo, da postajajo za Slovenijo že družbeni problem. Leta 1960 je bilo 15.000 ugotovljenih splavov. Od tega števila je bila polovica dovoljenih, polovica pa je iskala zdravniško pomoč po izvršenih splavih. Koliko je pa bilo skritih splavov!

Da pa ne bi kdo mislil, da namenoma iščemo samo enostranske virov, ki naravno z vsjo odločnostjo nastopajo proti razvratnemu življenju, kateremu se je doma začela predajati že tudi mladina, smo se potrudili, da bi dobili v roke tudi kak komunistični vir, da bi mogli videti, kako gleda on na problem padanja rojstev med Slovenci. In res se nam je posrečilo dobiti od prijatelja izretek iz komunistične revije „Perspektive“, v kateri se s tem problemom bavi Jan Makarovič v sestavku pod naslovom „Pomorjeni otroci“. V njem med drugim najprej ugotavlja, da Slovenci s Kitajci in Japonci glede prirastka naraščaja ne moremo tekmovali, kajti navedena naroda glede svojega naravnega prirastka računata samo še z desetisoči. „Dejstvo je namreč“, tako je dobesedno zapisal pisec članka Makarovič, „da je naravni prirastek v Sloveniji najmanjši v Evropi in morda celo najnižji na svetu... Pri nas je več kot polovica nosečnic umetno odpravljena plod. Število splavov je večje kot število normalnih porodov. In tudi na tem področju je na prvem mestu naša bodoča inteligencija, elita naše mladine! Mar ni značilno, da pride v študentovskem naselju na vsakih pet deklet en registriran abortus — mislijo pa, da je dejansko število splavov še precej večje in da pride po eden na vsaka tri dekleta. Ljudje namreč o takih intimnih zadevah iz razumljivih razlogov ne govorijo radi...“

Četrti vir, ki smo ga od objave našega uvodnika „Zapisani smrti“ dobili, je pa bilo privatno pismo, ki nam ga

Konferenca v San José

V zunanje-političnem odboru ameriškega kongresa so pretekli teden zasliševali kubanske in druge strokovnjake glede razmer na Kubi in v ostali Latinski Ameriki. Ugotovili so, da je položaj na Kubi zrel za zrušenje Castrovega režima, če bo le prišla pomoč od zunaj. Washington aktivno tokrat noče poseči vmes, smatrajo pa, da so razmere za uspeh invazije povsem drugačne, kakor pa so bile ob predlanski ponesrečeni invaziji. Na Kubi je položaj bolj zrel, toda Washington mora sedaj jemati v poštev dejstvo, da so se na otoku usidrali sovjeti s svojimi vojaškimi oddelki in bi zato direktni napad na Kubo lahko pomenil atomsko vojno. Tako ima Washington trenutno vezane roke.

Washingtonu je uspelo edinole prisiliti sovjete na umik njihovih raket in nekaj tisočev vojakov, medtem ko še veliko število vojaštva in sovjetskih tehnikov ostaja na Kubi.

Zato se je Washington sedaj vrgel na diplomatsko in gospodarsko izoliranje Castrovega komunističnega režima, ter je prvi korak k temu tridnevna konferenca srednjeameriških držav z ZDA, ki se je minuli ponedeljek začela v mestu San José, Costa Rica.

Costa Rica je majhna država, edina na ameriški celinici, ki nima vojske,

pač pa samo nekaj nad 1000 policijskih stražnikov. V San José so se zbrali predsedniki Paname, Costa Rica, El Salvadorja, Guatemale, Hondurasa in Nicaraguje, srednjeameriških držav, ki se neposredno čutijo prizadete od Castrovega režima, če bo le prišla pomoč od zunaj. Predsedniki teh šestih držav so se sestali s Kennedyjem in Ruskom. Kennedy je v nastopnem govoru izjavil, da bodo ZDA storile vse, da bo Castro izoliran in da mu bo preprečeno pošiljanje komunistične agente po latinski Ameriki. „Zgradili bomo zid okoli Kube, toda ne zid iz topov ali iz cementa ali iz bodeče žice, pač pa zid odločnih mož, ki so trdno odločeni braniti svojo svobodo in suverenost. ZSSR je s svojimi kubanskimi lutkami vklepila kubanski narod v svoj despotski imperij in sedaj poskuša raztegniti svojo oblast še na druge obale kontinentalne Amerike.“ Zato bodo ZDA, je poudarjal Kennedy, storile vse, da se odpornost latinske Amerike proti komunizmu okrepi in to z novo gospodarsko in vojaško pomočjo.

Že pred začetkom konference v San José so v Washingtonu objavili, da bodo ZDA dale kateri koli latinsko-ameriški državi vojaško pomoč, če jo bo zahtevala za borbo proti komunizmu.

Vrenje na Bliznjem vzhodu

Po novi revoluciji v Iraku se je na Bliznjem vzhodu znova začelo gibanje za združitve arabskih držav v enotno državno tvorbo. Novi iraški režim je že prejšnji ponedeljek predlagal egipčarskemu diktatorju Naserju, naj bi se Irak, Sirija in Egipt združile v novo arabsko unijo, in naj bi storile prvi korak z združitvijo vojaškega poveljstva in organiziranjem polit. nastopanja.

Nasser na predlog ni odgovoril in sploh opažajo, da je sedaj glede takih predlogov bolj previden, kakor je bil ob združitvi Egipta s Sirijo. Če bo prišlo do kakršne koli združitve arabskih držav, opazovalci menijo, da bo napredek v tej smeri počasen in postopen. Irak ima v načrtu pozvati v unijo tudi Jemen in Alžir. Nasser je sicer te predloge pozdravil, toda se ni še izrekel ne za ne proti. Od sirjske vlade pa tudi še ni bilo uradnega komentarja.

Je pokazal prijatelj. Dobil ga je iz domovine in je v njem popisana moralna razvratnost in pustoš, v katerih žive ljudje. Govori torej o istem vprašanju, ki je bilo predmet našega uvodnika. Kakšno čudno naključje! Ta vir za nazadovanje rojstev med Slovenci navaža naslednje tri razloge:

Doraščajoča in že dozorela mladina nima več nobenega čuta za svetost zakona in urejenega spolnega življenja v njem. Tega pri mladini ni več, ker se začenja spolno izživljati že v sami pubertetni dobi. Priložnosti za to je bilo in je še vedno brez števila. Razine mladinske delovne brigade, skupni izleti, veseljačenja in popivanje mladostnikov. Taka mladina za zakonsko življenje nima nobenega smisla. Stoji na stališču: Čemu si nakopavati obveznosti, si omejevaty osebnostno svobodo, si nalagati finančna bremena, ko pa se lahko nemoteno in brez vseh omejitev spolno izživlja že pred zakonom in izven zakona.

Drugi razlog za nazadovanje rojstev otrok v sklenjenih zakonih je grobi materializem. Gon, hlepenje po vedno večjem ugodju in uživanju materialnih dobrin. Zaradi tega veliko žena noče imeti otrok, ker nočejo biti ovirane v svoji prostosti. Ne marajo težav in trpljenja, ki spremljajo otroka na njegovi poti do rojstva in ob rojstvu samem. Lahkotno življenje brez skrbi, brez težav, to je življenjski ideal velikega števila žena v domovini! Nekdo ga je dobro označil z ugotovitvijo: Najokrutnejša sebičnost: Pravice sprejemajo, dolžnosti pa odklanjajo!

Tretji razlog, da je tudi v takih zakonih, v katerih sta oba zakona še verna in živita po krščanskih moralnih načelih, vedno manj otrok, pa pisec omenjenega pisma vidi v strahu takih zakoncev pred pokvarjenostjo mladine. Sedanjí družbeni sistem je tak, da otroka vključijo vanj že v otroškem vrteu.

Medtem so pro-Nasserjeve množice v Damasku uprizorile demonstracije, zahtevajoč zveze z Egiptom. Iraška delegacija v Damasku, ki ji načeljuje iraški podpredsednik, pa je proglasila, da se bodo trije narodi „končno združili“, toda napredek ne bo hiter. Nasprotovanje temu načrtu je pričakovati, tako je izjavil, s strani „imperialističnih agentov, krajevskih reakcionarjev, judov in komunistov“.

Poljski predsednik Josef Cyraniwicz je na obisku v Mehiki izjavil, da bi bilo dobro uresničiti Rapackijev plan o brezatomskem prostoru v Evropi tudi v Latinski Ameriki.

V Angliji je umrla vplivna osebnost angleškega liberalizma William Henry Beveridge. Bil je znan kot „oče socialne zaščite“.

Že tam začenjajo otroka trgati od staršev in ga privezovati na sedanjo komunistično družbo. Tako starši izgubljajo otroke. Niso več njihovi, ker z njimi razpolaga sedanja družba, ki ni krščanska, ampak materialistična. Da se zavarujejo pred tem strašnim razočaranjem in si prihranijo boli, ki jih starši občutijo ob ugotovitvi, da so izgubili svoje lastne otroke, jih raje več nimajo.

Tako torej. Navedli smo nekaj novih primerov, ki potrjujejo navedbe v uvodniku „Zapisani smrti“? Bili bi srečni in veseli, če bi jih z novimi podatki mogli pobiti in ugotoviti, da je med Slovenci še vedno želja, da se kot narod razvijamo in na svoji zemlji izvršujemo ter izpolnjujemo poslanstvo, ki nam ga je namenil Bog. Pa so, žal, samo nova potrdila, da se je med Slovenci materializem že tako razmahnil, da je z njim že okužene veliko, veliko število mladine, ki prav nič ne pomišlja, da s sedanjim načinom življenja spravlja sebe in narod na pot, ki resnično vodi samo v smrt. Zato morajo iti prizadevanja vseh tistih, ki jim je res še mar usoda slovenskega naroda, v to, da začno najprej zdraviti mladino in jo znova spravljati na pot, ki jo bo znova povedla v tisto najlepšo dobo, kakor jo doživlja samo tista mladina, ki je vzgojena v krščanskem duhu in vse svoje življenje ter delovanje usmerja po načelih krščanske morale in se tako tudi pripravlja na življenje v zakonu.

Prvo nalogo in največjo odgovornost za izhod iz sedanjega stanja pa nosijo sedanji komunistični oblastniki, ki bodo morali z dejanji in ustreznimi zakonskimi ukrepi dokazati, da jih zgodovina ne bo označila samo za morilce slovenskega naroda v revolucionarni dobi, ampak tudi v vseh letih, dokler je trajala njihova tiranija nad slovenskim narodom.

Stavke v Franciji

Bidault, vodja političnega dela francoske tajne protigoliščne organizacije in De Gaullov sovražnik št. 1, se je po dolgem oklevanju končno odločil in zaprosil bavarske oblasti za dovoljenje za bivanje v Nemčiji. Dovoljenje je dobil, toda ne politično zaščito, ker se ni hotel odreči nadaljnjemu delovanju proti De Gaullu.

Medtem so rudarji nadaljevali s stavko. Zahtevajo zvišanje plač za 11 odstotkov, medtem ko jim vlada ponuja polovico manj. Prejšnji teden so se

rudarjem pridružili v pomožni stavki tudi železničarji, v terek pa osehje elektraren in plinarov. Te pomožne stavke so bile enodnevnne ali nekaj urne.

Sindikati rudarjev vodijo komunisti. Opazovalci menijo, da rovari v sedanjih stavkah poleg komunistov tudi Bidault s svojimi političnimi agenti in da bo moral De Gaulle končno odločno nastopiti, sicer se more Francija znova znajti v težkem gospodarskem in političnem položaju in postati spet torišče uničujočih notranjih borb za oblast.

Kitajska skili v Sibirijo

V sobotni izdaji pekinškega glasila kitajske KP, v Ljudskem dnevniku, je bil objavljen članek, v katerem pisec kritizira „krivične pogodbe, ki so jih vsilile Kitajski imperialistične in kolonialne sile. S temi pogodbami so te sile vzele Kitajski velika področja njenega ozemlja na severu, jugu, vzhodu in zahodu.“

Opazovalci menijo, da more članek pomeniti začetek prehajanja samo ideološke borbe med Moskvo in Pekingom v politično in teritorialno borbo. Carska Rusija je Kitajski vzel velika področja severno od Vladivostoka, na tihomorski obali ter industrijska središča Komsomolsk in Gbarovsk. ZSSR je zasedla tudi obmejna področja znotraj kitajske province Sinkiang.

V moskovskem glasilu Izvestja pa je bilo objavljeno, da je Maotcetung sprejel predlog Hruščeva za razgovore o ideološkem sporu med Moskvo in Pekingom, toda ni objavil, če se bosta sestala Hruščev in Maotcetung ali pa bosta na razgovore poslala le svoje odposlance.

Kljub taki postritvi besedne borbe med obema komunističnima velikanoma pa je iz Pekinga 9. marca t. l. prišlo v Moskvo sporočilo, da je Maotcetung prepričan, da bi bil kakršne koli vrste sestanek med njim in Hruščevom koristen in potreben, toda Hruščev naj pride v Peking. Sestanek nižjih komunističnih voditeljev obeh držav pa bi mogel biti v Moskvi še pred sestankom Maotcetung-Hruščev.

Prvi, ki je sprožil možnost sestanka, je bil Hruščev, ko je 21. februarja poslal tozadevno sporočilo v Peking. Maotcetung mu je odgovoril šele devetega marca.

Opazovalci razvoja spora med Moskvo in Pekingom pa so skeptični glede uspešnega pomirjenja med obema. Menijo, da je malo verjetno, da bi Hruščev odšel v Peking, ker bi tak njegov korak ostale komunistične partije lahko smatrale kot dokaz, da se Maotcetung boji in da ZSSR Kitajsko ne samo politično, pač pa tudi gospodarsko potrebuje, bolj kakor pa Kitajska Moskvo.

I Z T E D N A V T E D E N

V Čilu bodo imeli 7. aprila občinske volitve. Zanimanje zanje je precejšnje, zlasti, ker je število volilcev od 1.200.000 v letu 1958 naraslo na več kot 2.600.000. Volitve se bo udeležilo 7 glavnih članskih strank. Od teh se postavljajo radikali, liberalci in konservativci, ki podpirajo vlado predsednika Alessandrija, „demokratsko fronto“, levičarsko fronto FRAP sestavljajo socialisti, komunisti in nar. demokrati, kršč. demokrati ne pripadajo nobenemu bloku.

V Peruju je 11. marca potekel rok za prijavo kandidatov za volitve dne 9. junija. Do tega roka so bili prijavljeni štirje kandidati za položaj predsednika republike in sicer Fernando Belaunde Terry, predsednik stranke Acción popular, ki ga podpirajo tudi krščanski demokrati; Victor Raúl Haya de la Torre, ustanovitelj levičarske, toda protikom. polit. skupine APRA; Manuel Odría, general v pokoju, je kandidat desničarske politične stranke Unión Nacional Odrista; četrti kandidat je pa María Samame kot kandidat nove levičarske stranke Unión del Pueblo Peruano.

Venezuelski predsednik dr. Betancourt v svoji poslanici kongresu poudarja potrebo po popolni izolaciji Kube, „da bo odstranjeno sovjetsko mostišče za povzročanje sabotaž in prevratov v Latinski Ameriki“.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Še vedno trenja in nejasnost

Čeprav so v Argentini volilne priprave v polnem razmahu, je še vedno polno neznank in nejasnosti, ki onemogočajo, da bi bilo moči z gotovostjo predvideti ali sklepati, kako se bo razvijalo politično življenje v sedanji volilni dobi.

V minulem tednu je bilo v političnem življenju nekaj važnejših dogodkov. V Buenos Airesu so se predstavili dr. Frondizijevih intransigentnih radikalov, dr. Balbinovih ljudskih radikalov, Justicialističnega gibanja (biv. peronistov), krščansko demokratske stranke, Argentinske socialistične stranke, demokratske napredne stranke, ljudske konservativne stranke in Federalne zveze sestali na zborovanju družabnosti“ ter so podpisali „Listino o soglasnosti“ na vrsto vprašanj, ki bi jih bilo treba urediti v državi.

Istočasno so se nadaljevali razgo-

Ameriško drž. tajništvo za zunanje zadeve je objavilo uradno sporočilo, da je ameriška vlada zelo zaskrbljena zaradi infiltracije komunistov v razne brazilske ustanove. Tako se komunisti polasčajo delavskih sindikatov, dobili so v roke Zvezo dijaških društev, njihov vpliv se uveljavlja celo v vladi in stranki predsednika republike dr. Goularta v trahalistični (delavski) stranki. Številčno komunisti v Brazilu niso močni, toda njihov vpliv je mnogo večji. Ameriške vladne osebnosti zamerjajo brazilske vladi, da ne podvzema nobenih ali ne vsaj zadostnih ukrepov, da bi preprečila naraščanje komunističnega vpliva v tej državi. To ugotovitev je objavila ameriška vlada v trenutku, ko se muči v Washingtonu brazilske ministere za gospodarstvo Dantas ter si prizadeva, da bi dobil od ZDA nove dolarške kredite za Brazil. Brazilskega predsednika dr. Goularta je pa doma izjavil, da njegova vlada ne bo spremenila dosežanega brazilske zunanje politike, t. j. obdržala bo še naprej dobre stike s Castrovo Kubo in stremela za povišanjem izmenjave blaga s komunističnimi državami. V posebni noti predsednik dr. Goulart naproša ameriškega predsednika, da bi mu s konkretnimi podatki podprl trditve ameriškega zunanje ministrstva o naraščanju kom. vpliva v Brazilu.

voril med strankami za ustanovitev „ljudske in narodne fronte“ za volitve. V zadnjih dneh je bilo več znakov, ki so dali vedeti, da se stvari za ustanovitve te fronte ne razvijajo tako gladko, kakor so nekateri pred časom napovedali. Iz zadnjih govorov sed. predsednika krščansko demokratske stranke Suelda je tudi razvidno, da je mož v tej akciji doživel razočaranje, kajti v mestu Formosa je v javnem govoru naglašal, da so bili kršč. demokrati tisti, ki so prvi prišli na dan z idejo ustanovitve „ljudske in narodne fronte“, sedaj si jo pa laste drugi in jo hočejo izkoristiti za svoje politične skupine. S tem je v glavnem mislil na Frondizijeve intransigentne radikale, pa tudi na bivše peroniste. V Formosi je Sueldo v govoru tudi navajal, da so za požižge cerkva v Argentini leta 1955 krivi „masoni in judje“. S tem je oregnil v sršeno vo gneздо in bo gotovo v prihodnjem času imel dosti opravka z

Ob desetletnici

Življenjska obletnica v človeškem življenju je dogodek posebne vrste. Tudi tisti, ki se ni uveljavjal v javnem življenju tedaj pogleda na svojo življenjsko pot nazaj. Pred oči mu stopijo uspehi in neuspehi, težave, ki jih je moral premostiti, pa tudi lepi in srečni dnevi, ki jih je doživljal. Nujno pa je zvezan s takim dogodkom tudi pogled naprej z novimi sklepi, z novimi načrti. Še posebej je taka življenjska obletnica pomembna pri javnem delavcu, t. j. pri tistem človeku, katerega delo na katerem koli področju javnega udeleževanja je bilo predmet opazovanja, pohvale in graje občinstva.

Razumljivo in naravno je, da je prav tako pri organizacijah. Saj so živi organizmi, katere tvorijo osebe, ki hočejo doseči skupen cilj in se zato žrtvujejo, trudijo in prizadevajo. Ob jubileju organizacij in združenj se prav tako ozirajo nazaj. Stopajo jim v spomin osebe, ki so se posebno žrtvovali za skupni cilj in izkazujejo hvaležnost tudi tistim, ki ne morejo več uživati sadov skupnega truda in naporov.

V nedeljo bomo imeli proslavo 10. letnice Slovenske vasi v Lanusu. Saj je bilo že več desetletnic in več podobnih proslav. Toda lanuška je prav posebna. To čutimo tisti, ki poznamo razvoj Lanusa od prvih začetkov, ko nas je msgr. Hladnik popeljal pogledat leta 1948 prazno zemljišče, pa do danes, ko je tam okrog sto slovenskih domov, društveni dom, cerkev, mladinske, verske in druge organizacije, slovenski tečaj, pevski zbor, gledališka družina itd. Ko bi nekdo sešel vse ure trdnega dela, od tedaj, ko so si naši prvi naseljenci v Lanusu s pionirsko požitvalnostjo in voljo gradili hiše, urejevali zemljišča, pa istočasno, že mislili na organizacije in skupnost, pa do današnje dne, bi bila to čudovito lepa bilanca. Če dodamo vsemu temu še ugotovitev, da je večina lanuških Slovencev ostala zvesta poslanstvu ideološke emigracije, izpopolnimo to bilanco pravično v prid prebivavcev Slovenske vasi.

Ob 10-letnici Društva Slovenska vas pa jim želimo, da bi ob pogledu na svoje delo nazaj napravili trden sklep, da ne bodo popustili in da bodo še z večjo voljo in vztrajnostjo delali v bodoče ter tako v slogi in požitvalnosti dokazali, da imajo prav tisti optimisti, ki pravijo, da v Slovenski vasi v Lanusu ni nevarnosti za obstoj slovenstva in krščanskih idej.

Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je nastopil štirideske počitnice. Preživlja jih znova v mestu Cadenabbia ob Comskem jezeru. Med tem pa predsednik poslanskega kluba kršč. dem. stranke von Brentano in tajnik stranke Joseph Dufhues z najvidnejšimi strankinimi osebnostmi iščeta primerno osebnost, ki naj bi prevzela predsedstvo vlade po odstopu dr. Adenauerja v jeseni.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

DEŽELA FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

Uradni list italijanske republike je 2. februarja objavil zakon o ustanovitvi dežele Furlanija-Juljska krajina. Zakon je stopil v veljavo 14 dni po objavi v uradnem listu, v naslednjih 4 mesecih pa morajo biti izdani ukrepi za izvolitev in sklicanje prvega deželnega parlamenta. Furlanija-Juljska krajina je peta dežela s posebnim statutom, ki jih predvideva italijanska ustava: Južna Tirolska, Aosta, Sardinija, Sicilija in zadnja, Furlanija.

Nova dežela meri 7.864 kv. km, se stoji ta nova dežela iz videmske, goriške in tržaške province. Videmska provinca je največja, meri 7167 kv. km, prebivavcev pa ima 769.046 v 187 občinah, tržaška meri 233 kv. km, prebivavcev ima 299.187 v 6 občinah; goriška meri 474 kv. km in ima 136.989 prebivavcev v 25 občinah. Največje mesto je Trst s 273.390 prebivavci, Videm jih ima 85.805, Gorica pa 41.854. V novi deželi bodo sedaj združeni vsi Slovenci, ki žive v Italiji. Po uradnih računih seveda v videmski pokrajini ne žive Slovenci — beneške Slovence hočejo napraviti za nekatere „vindišarje“, kakor to delajo v Avstriji s Korošci —, pač pa uradni računi dovolijo 32.000 Slovencev v tržaški in 13.000 v goriški pokrajini. Po teh računih bi seveda prišlo na vsa dežela 2% od 1.205.222 prebivavcev. Po podatkih ljubljanskega statističnega urada pa je Slovencev nad 50.000 v Trstu, 23.000 v Gorici in 40.000 v videmski pokrajini.

Glavno mesto dežele je Trst, deželni parlament pa bo imel 61 svetovavcev. Tržaške in goriške demokratične in levčarske stranke so pozdravile ustanovitev dežele, desničarji pa se še vedno ne morejo sprijazniti z novo deželo.

Poverjeništvu Slov. ljudske stranke v Buenos Airesu ga je sklicalo za nedeljo, dne 17. marca, ob pol desetih dopoldne. Njegovemu povabilu se je odzvalo res veliko število strankinih zaupnikov iz vseh poročij Vel. Buenos Airesa.

Ob napovedani uri ga je začel predsednik strankinega poverjeništvu za Argentino Miloš Stare. Na zbrane strankine funkcionarje in delavce je naslovil tople pozdravne besede, nato se pa spomnil smrti Janeza Voljca, ki je živel vrsto let med nami, lani ob novi maši svojega sina se pa vrnil v domovino. Od svoje mladosti je pripadal tistemu taboru med Slovenci, ki je pod vodstvom dr. Janeza Ev. Kreka med Slovenci izvršil duhovno revolucijo na političnem, kulturnem in gospodarskem področju. Bil je dober človek. Tako dober, da je vedno lahko vztrajal na mestih, ki so mu bila dodeljena. Za pokoj njegove duše so strankini zaupniki zmolili Očenaš.

Miloš Stare je nato napovedal dnevni red zborovanja.

Prvi referat

Volitve vodstva Slovenske ljudske stranke

Je imel Rudolf Smersu. V svojih uvodnih izjavah je navajal težave, ki so spremljale to delo, kajti treba je bilo sestaviti novi pravilnik, ker stari ni več odgovarjal zahtevam časa in razmer.

Po pravilniku je vrhovna oblast v stranki zbor zaupnikov, kot je bilo tudi že v domovini. Zaupnike volijo neposredno člani stranke, Poverjeništvu SLS v Buenos Airesu, ki zastopa SLS v Argentini, je izvolilo v omenjeni zbor zaupnikov 62 svojih članov. To so tkzv. volilni možje, ki so potem pisмено izvolili načelstvo in razsodišče stranke.

Za volitve sta strankini organizaciji v Buenos Airesu in Clevelandu sporazumno sestavili naslednjo kandidatsko listo za načelstvo stranke:

Načelnik: dr. Miha Krek, Cleveland; podnačelnika: Sekolec Franc, London in Stare Miloš, Buenos Aires; glavni tajnik: dr. Puš Ludovik, New York; blagajnik: Melaher Jože, Cleveland; člani: Avsenek Ivan, Cleveland; dr. Bajlec Franc, Buenos Aires; Brečelj Ivan, Buenos Aires; Fink Božidar, Bs. Aires; Hirschegger Rudolf, Mendoza; Hren Ignacij, Cleveland; Jurček Ruda, Buenos Aires; Košiček Jože, Buenos Aires; Kranjc Marko, Rim; Kremžar Marko, Buenos Aires; Krošelj Joško, Buenos Aires; Majeršič Janez, Buenos Aires; Markež Valentin, Buenos Aires; Nemeč Anton, Cleveland; dr. Pregelj Srečko, Toronto; Rant Pavle, Buenos Aires; Smersu Rudolf, Buenos Aires; dr. Voršič Alojzij, Buenos Aires in Zakelj Jakob, Cleveland.

Predlagano listo so člani stranke v

SESTANEK ZAUPNIKOV SLS

posameznih državah na svetu odobrili z veliko večino glasov. Zanimivo je, da ni bil poslan niti en glas zoper listo v celoti. Pri teh volitvah je zanimivo tudi dejstvo, da so bili pri njih ponovno izvoljeni v načelstvo stranke vsi tisti, ki so bili člani vodstva stranke že doma. To so dr. Miha Krek, Ivan Avsenek, Jože Košiček, Marko Kranjc, Miloš Stare in Rudolf Smersu.

Poleg članov načelstva stranke je zbor zaupnikov pri lanskih volitvah izvolil tudi drugi vrhovni organ v stranki — razsodišče. Strankini zaupniki so bili menja, naj bo razsodišče zbrano na enem mestu in so to čast dodelili strankini organizaciji v Argentini. V strankino razsodišče so bili izvoljeni: dr. Tine Debeljak, dr. Franc Mihelič in dr. Anton Simenc.

Po izvolitvi članov načelstva stranke in njenega razsodišča je bilo treba izvoliti samo še izvršni odbor stranke, ki ga po pravilniku voli 25 članov načelstva stranke.

Izvršni odbor stranke sestavlja 9 članov in štirje namestniki. Pet članov izvršnega odbora — načelnika, 2 podnačelnika, tajnika in blagajnika — so člani zbora zaupnikov izvolili že pri volitvi načelstva stranke. Zato je novo izvoljeno načelstvo stranke izvolilo samo še dodatne štiri člane in 4 namestnike in sicer za člane: Ivana Avseneka, Antona Babnika, Petra Markeža in dr. Petra Remca. Za namestnike pa so bili izvoljeni: dr. Joža Basaj, Simon Kregar, Avgust Novak in ga. Ivanka dr. Pucova.

Izvršni odbor SLS je sedaj sestavljen takole:

Člani: dr. Miha Krek, Sekolec Franc, Stare Miloš, dr. Puš Ludovik, Melaher Jože, Avsenek Ivan, Babnik Anton, Markež Peter, dr. Remec Peter.

Namestniki: dr. Jože Basaj, ing. Kregar Simon, Novak Avgust, Puc Ivanka

Novoizvoljeni izvršni odbor stranke je bil tako tudi izvoljen in je imel že prvo, sejo 5. novembra v New Yorku.

Poročilo o delu za izvedbo volitev v stranki je referent Smersu zaključil z ugotovitvijo in prošnjo: „SLS ima novo vodstvo, v katerem so stari preizkušeni možje, pa tudi mlade, nove sile. Na čelu stranke je od leta 1941 mož, ki previdno in modro ter odločno krmarji slovensko barko po razburkanem političnem morju. Bog daj vodstvu stranke svoj blagoslov, da bo moglo uspešno nadaljevati svoje politično delo in pripeljati slovenski narod v svobodo.“

Zaupniki SLS so Smersu jevo poročilo o izvedbi volitev za vodstvo SLS v svobodnem svetu odobrili s ploskanjem. Drugo predavanje

„Osnutek nove jugoslovanske ustave“

Je imel član načelstva Božidar Fink.

Pred začetkom predavanja je Miloš Stare poudarjal, da je Poverjeništvu to predavanje dalo na dnevni red zato, ker je naša dolžnost, da poznamo življenje in razmere v domovini, poznati moramo dobro vse tokove in probleme, ki so tam aktualni. V zadnjem času v domovini mnogo pišejo in razpravljajo o predosnutku za novo ustavo. Zato smo naprosili Božidarja Finka, ki sistematično zasleduje pravni razvoj v naši domovini, da poda glavno vsebino in svoja misli k predosnutku za ustavo.

Predavatelj Božidar Fink je nato med drugim iz predosnutka nove ustave povedal naslednje značilnosti:

Ustava, ki je sedaj v pripravi, bo že tretja, odkar je na oblasti komunistična stranka. Prva, ki je zaključila dobo revolucionarne formacije, je bila sprejeta 31. januarja 1946. Njeno besedilo je bistveno spremenil ustavni zakon z dne 13. januarja 1953. Predosnutek nove ustave je ustavna komisija dala v obravnavo ter je na osnovi prejetih predlogov izdelala končni osnutek nove ustave in ga po zadnjih poročilih že tudi predložila v razpravo in odobritev zvezni ljudski skupščini.

Po novi ustavi se Jugoslavija ne bo več imenovala „federativna ljudska republika“, ampak „federativna socialistična republika“, v kateri ima Zveza komunistov po določilih ustave vlogo glavnega „pobudnika politične aktivnosti za varstvo in nadaljni razvoj pridobitve socialistične revolucije“. Iz tega je razvidno, da bo v Jugoslaviji še naprej imela komunistična stranka monopol za vodstvo političnega življenja in ni nobenih izgledeov za uvedbo večstrankarskega političnega sistema.

V obravnavanju temeljev političnega sistema predosnutek navaja, da je „ljudstvo edini nosilec politične oblasti in da je politični temelj družbenega političnega sistema samoupravljanje občanov v občini, ki je temeljna in prvotna družbena politična skupnost“. Nad

njo je samo federacija, okraj pa samo po potrebi. Vsaki politični skupnosti stoji na čelu skupščina tako, da bodo v Jugoslaviji, po novi ustavi občinske, okrajne in republiške skupščine in ena zvezna skupščina. Kako si komunisti predstavljajo politično svobodo, najbolje pokažejo z določilom, da državljani lahko neposredno volijo samo občinske skupščine, vse druge skupščine pa po načelu delegacij, tako, da jih izbirajo člani nižjih skupščin. Na ta način se hočejo komunisti zavarovati, da bodo povsod imeli samo svoje zanesljive ljudi. Mandat vseh skuščin traja štiri leta. Enaka doba je določena tudi za izvršilne funkcionarje, katerim se pa lahko v izjemnih primerih podaljša še za nadaljnja štiri leta. To določilo za sed. predsednika Tita ne velja, ker je v novi ustavi določilo, da bo on predsednik republike do smrti.

Zvezno ljudsko skupščino sestavlja po novi ustavi pet zborov. In sicer zvezni zbor, gospodarski zbor, prosvetno-kulturni zbor, socialno-zdravstveni zbor, zbor narodov. Vsak zbor ima po nov zveznega zbora obstoji še poseben zbor, zbor narodov. Vask zbor ima po 120 poslancev. Volijo jih skupščine občin tako, da na enako število prebivavcev pride isto število poslancev, v zvezni zbor pa voli še vsak republiški zbor 10 poslancev, ki skupaj tvorijo zbor narodov. Ta ima pravico veta, kadar gre za spremembo ustave ali za kako važno vprašanje, ki ima pomen za enakopravnost narodov in republik. Zvezni organi federacije so predsednik republike, ki ga voli zvezna skupščina na skupni seji vseh zborov, zvezni izvršni svet in zvezna uprava.

Zanimivim izvajanjem predavatelja so vsi sledili s pozornostjo in referanta nagradili z odobravanjem.

Sledilo je predavanje Miloša Stareta

Naš odnos do domovine

V uvodnih mislih je pokazal na svetovni okvir dogajanj, kakor je danes v primerjavi s tistim pred petnajstimi očitno dvajsetimi leti. Nato je v zvezi z razvojem v svetu poudaril tole: „Naš odnos do domovine moramo usmerjati v spoznanje, da je komunizem svoj višek dosegel, da se obrzati ne bo mogel in da bo prej ali slej tudi v Sloveniji tako zvozel, da bo enostavno izginil. Zapustil pa bo za seboj neppisno duhovno puščavo. Prišel bo torej čas, ko bo naša domovina potrebovala misijonarje v vseh panogah javnega življenja. Ti bodo morali biti prav tako požrtvovalni pri obravnavanju uničenih duhovnih vrednot, prav tako nesebični in prav tako predani svojemu poslanstvu, kakor so bili tisti idealni borci v času revolucije, ki so bili zaradi prepričanja za idejo slovenstva in krščanstva zavestno pripravljeni dati življenja.“

Nato je nadaljeval: „Motil bi se pa tisti, ki bi mislil, da bodo ti naši misijonarji, pa naj bo to jutri ali čez deset ali petnajst let, začeli zopet tam, kjer smo mi končali leta 1941 ali 1945. To ni mogoče. Treba bo novih potov in novih načinov na zdravih temeljih. Treba bo upoštevati, kar se je razvilo od nastanka komunistične vladavine do njene zrušitve; treba bo upoštevati, da so vmes rodovi in tokovi, ki so pod komunistično diktaturo po svojem naravnem nagonu iskali poti k nečemu, kar mi poznamo pod besedo „svoboda“.

Zatem je naglašal, da je za pravilno presojo naših odnosov do domovine treba imeti pred oči, da so tako v emigraciji, kakor doma že trije rodovi. Prvi rod v izseljenstvu je tisti, ki je bil pred drugo svetovno vojno neposredno vključen v življenjski razvoj našega naroda. Ta rod pozna tisto Slovenijo, ki je nastala na osnovi duhovne revolucije, ki jo je začel Janez Krek na socialnem in nadaljeval na prosvetnem področju. Ta rod pozna tisto Slovenijo, ki je imela 1900 zadrug, na stotine prosvetnih domov in organizacij, Mohorjevo družbo z milijoni knjig, ki jih je sipala po slovenski zemlji, z moderno socialno zakonodajo, visoko razvite kulturne institucije, neprestano gibanje v razvoju in napredku. Ta rod je bil pred revolucijo in okupacijo branil te in take dobrine. Drugi rod se vsega tega komaj spominja, vendar je bil rojen in preživel mladost v domovini, nato je šel v begunstvo s svojimi starši ali starejšimi brati ali tudi sam. Preko begunskih taborišč je šel v svet in živi v še neke vrste razdvojenosti med staro in novo domovino. Tretji rod je bil rojen izven domovine. V begunstvu ali izseljenstvu. Domovino pozna po pripovedovanju ali opisu.

V domovini imamo prav tako prvi rod, ki pozna predvno Slovenijo, predvno politične borbe in je iz kakršnih koli nagibov in razlogov med revolu-

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

obrambo pred napad, ki bodo z obeh navedenih taborov usmerjeni nanj.

V mestu Rio Cuarto v prov. Córdoba je bil kongres Frontizijevih intransigentnih radikalov. Na njem je prodrta lista dr. Oskarja Alendeja, ki je bil izvoljen za predsednika te pol. skupine.

Prejšnji teden je bilo v ospredju seveda še vedno vprašanje pripustitev peronistov na volitve ali nastop proti njim. To vprašanje je postalo aktualno zlasti potem, ko je sodnik za volivne zadeve priznal politično in volivno osebnost neoperonistični stranki „Unión popular“, ki je točno pred letom dni zmagała s svojimi kandidati v raznih provincah.

Državni tajniki obožanih sil so imeli ponovne posvete z ministroma za notranje zadeve in za narodno obrambo samo o tem vprašanju. Vojna mornarica se je namreč postavila na stališče, da mora vlada proti odobritvi omenjene neoperonistične stranke vložiti priziv v zakonitem roku. Državna tajnika za vojsko in letalstvo nista bila tega mnenja. Ta dva stojita namreč na stališču, da je isti cilj, ki ga zasleduje vojna mornarica — z njo pa tudi vojska in vojno letalstvo — preprečitev obnove peronističnega režima v Argentini — mogoče še bolj učinkovito izvesti s postritvijo zakonskih predpisov, ki prepovedujejo vsako poveljevanje prejšnjega režima in vsako propagando za njegovo obnovo, kakor pa prepovedati stranko in s tem zapreti pot množici peronističnih volivcev.

Vsi trije državni tajniki obožanih sil so o svojem stališču obvestili z radiogrami podrejene vojaške enote v notranosti republike. Državni tajnik za mornarico viceadmiral Garzoni je potem, ko je stališče vojne mornarice, ki je proti odobritvi omenjene neoperonistične stranke, izjavil, da je vojna mornarica svoje stališče sporočila vladi, ki bo sedaj tudi odgovorna za posledice, ki bodo iz tega nastale.

Tiste politične skupine, ki so tudi proti odobritvi neoperonistične stranke Unión popular, pa so začele v Bs. Airesu pripravljati kongres protitotalitarcev. Med člani pripravljalnega odbora za ta kongres sa tudi disidenti kršč. demokratične stranke.

Ciljo šel na stran Osvobodilne fronte in verjel obljubam komunističnih vodij, ki so edini dobro vedeli, da ni res, kar trdijo in da so bili njihovi cilji drugi in drugačni, kakor so govorili. Posledice takega stanja niso izostale. Vsaj 90% jih je bilo razočaranih, ko so komunisti začeli uvajati svoj prvi in resnični program. Drugi rod v domovini revolucije ni doživljal. Vrgli so ga pa v vrtnec nasilnega uvajanja materialistične nauka v naši domovini. Posledice so porazne. V tretjem rodu se pojavljajo tokovi in miselnost, ki daje upanje v lepšo bodočnost našega naroda. Nočemo trditi, da sprejema že krščanske osnove, vemo pa, da odklanja komunističen nauk in teži k nečemu, česar ne pozna.

Nato je predavatelj obširno razpravljal o dolžnosti posameznih rodov v emigraciji. Poudaril je, da je teža vse odgovornosti na prvem rodu, ki postavlja temelje za delo in miselnost tako drugemu, tretjemu, kakor tudi naslednjim rodovom. Od nas je odvisno ali bo izseljenki rod, ki se bo srečal z rodom v domovini, zadostno pripravljen za ustvarjanje nove Slovenije.

V nadaljnjih izjavah je razvijal zanimive misli o medsebojnih stikih, zaključil pa jih je s pozivom, da ne smemo nikdar postati orodje komunistične propagande ali pomožna sila komunističnih načrtov in da moramo vedno ohraniti svoj ponos ter dostojanstvo.

Nato je prešel na medsebojno poznavanje. Komunisti se v domovini čutijo zelo slabe. Ne dovolijo, da bi njihov tisk pisal o kakršnem koli uspehu slovenskega političnega izseljenca, pa naj bo to na umetniškem, znanstvenem, športnem ali katerem koli področju. Tedaj, ko slovenski izseljenec doseže priznanje svetovnega časopisja za svoje izredne uspehe, komunistični tisk v domovini strahopetno molči. Mi zagovarjamo nasprotno stališče. Slovenski ideološki izseljenec mora poznati vse dobro in vse slabo, kar je danes v naši domovini. Ničesar mu ne smemo prikrivati.

V zaključnih mislih je poudaril, da bo prišel čas, ki bo jasno pokazal, če je prvi rod naše ideološke emigracije izpolnil svoje dolžnosti ali ne.

Tehtna predavateljeva izvajanja in globoke misli so zaupniki sprejeli z odobravanjem. Zatem se je razvila živahna debata.

Miloš Stare je na razna vprašanja dajal pojasnila, še dopolnjeval svoje predavanje, nato pa zaključil zborovanje.

Novice iz Slovenije

Sprememba uredbe o carinskih tarifih za zasebnike

Dne 7. februarja je stopila v veljavo uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o začasnih splošnih carinskih tarifih. Nova uredba določa, da pri carinjenju blaga, ki ga jugoslovanski in tuji državljani dobivajo v pošilkah iz tujine velja enotna carinska stopnja 40 odstotka za skupno vrednost blaga. To velja za pošiljke, katerih vrednost ne presega 20.000 dinarjev in če je očitno, da je blago namenjeno izključno za potrebe prejemnika oz. njegovega gospodinjstva.

Enotna stopnja 40% velja nadalje za plačevanje blaga, ki ga jugoslovanski ali tuji državljani s stalnim bivališčem v Jugoslaviji prinašajo s seboj ob povratku s potovanja v tujino. Pri tem ne vračunajo vrednosti blaga, za katerega je priznana ugodnost, niti vrednosti blaga, za katerega po carinskih tarifih ni treba plačati carine.

Carine prosti so predmeti, ki jih jugoslovanski ali tuji državljani s prebivališčem v Jugoslaviji prinašajo s seboj pri vrnitvi s potovanja v tujino za svoje osebne potrebe in potrebe svojega gospodinjstva do skupne vrednosti 30.000 dinarjev. To ugodnost je mogoče izrabiti samo enkrat v koledarskem letu in samo tedaj, če je bil v tujini trajalo najmanj 5 dni.

Nova uredba še predvideva, da ni carine na predmete, ki jih jugoslovanski in tuji državljani s bivališčem v Jugoslaviji dobivajo iz tujine v pošilkah, če skupna vrednost blaga v pošiljki ne presega 2.000 dinarjev.

Jugoslovanski državljani, ki so preživeli v tujini najmanj 3 leta, so oproščeni plačila carine za obleko, gospodinjstvene predmete in nujni gospodarski inventar razen za motorna vozila. Toda osebe, ki so bile že prej stalno naseljene v Jugoslaviji, pa so se izselile pred 6. aprilom 1941, ne plačajo carine niti za motorno vozilo, ki ga uvo-

zijo pri ponovni stalni naselitvi v Jugoslaviji.

Prav tako ni carine niti za predmete, ki jih uvozijo jugoslovanski ali tuji državljani jugoslovanskega porekla po več kot triletnem bivanju v tujini, ko prihajajo na obisk k sorodnikom. Toda skupna vrednost carine oproščenih predmetov ne more preseči 200.000 dinarjev.

Umrli so. V Ljubljani: Virginija Lukežič, Jakob Flere, Marija Mrakič, upok., Marija Stergelj roj. Bukovec, Janez Zgonc, upok., Jerica Schaeffer roj. Oznik, Mihael Kos, Ivan Fele, Zinka Pleško, trg. nameščenka, Aleksander Kovačević, vodni instalater v p., Terezija Vidic roj. Bizjan, Gusti Praprotnik, Pepica Zupan, Jože Potrpin, Albin Tihel, Mira Krivic roj. Kastl in Marija Šušteršič v Mednem, Polde Odlašek, igralec v Trbovljah, Marija Pleško v Vranskem, Ervin Medvedšek, elektromonter v Trbovljah, Janez Kalan iz Virmaš pri Škofji Loki, Franc Klešnik, upok. iz Zg. Kašlja, Ivan Lončar, upok. v Trzinu, Marija Vogelnik v Radovljici, Marija Pavec v Vel. Podlogu, Hilda Ule, učiteljica v p. v Trbovljah, Karel Kodrič, uslužb. fin. oddelka na občini v Kranju, Berta Hohobuehl roj. Pavliček v Bovcu, Dušan Volk, uslužb. Zavoda za izmero katastrskih zemljišč v Kopru, Avgust Praprotnik, uslužb. podjetja Intertrans-Globus na Reki, Feliks Hubad, pos. v Zapužah, France Kunaver, kovaški mojster na Jezici, Franc Oroz, pos. na Gomilskem, Albin Janša, uslužb. na občini v Kranju, Katarina Pelko v Kranju, Joža Bovcon, roj. Slejko v Kopru, Franciška Kanc v Radomljah in Marija Goričan, šolska upraviteljica v p. v Slov. Bistrici.

ZBORNİK SV. SLOVENIJE ZA 1963 V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

† Franc Klanjšek. Za vedno je zatisnil oči dne 26. februarja na svojem v Villi Devoto v 66. leti starosti.

Doma je bil iz štajerske iz Družinske vasi ob Dravi. Po prvi svet. vojni je kot stavebnik prišel za delo na Primorskem, kjer so obnavljali porušene vasi. Povezava z rojaki na Goriškem ga je privedla v Argentino, kamor je prišel že leta 1924.

Bil je prvi slovenski samostojni podjetnik v gradbeni stroki, ki je v tedanjem težkem času leta 1924 začel na svoje. Po skromnih začetkih si je kmalu pridobil ime. Dobil je dobre stike z velikimi podjetji ter s slovensko žilavostjo in solidnostjo lepo napredoval.

V strankarske razprtije med rojaki se ni vtikal. Bil pa je med prvimi pri vseh stvareh naše katoliške akcije in je bil vedno pripravljen storiti z avtom katero koli uslugo slovenskemu dušnemu pastirju. Tudi pokojnega škofa dr.

G. Rožmana je večkrat vozil s svojim avtom. Z ženo go. Hebe Zizmond, hčerko Slovencev in tremi sinovi je živel mirno družinsko življenje v Villi Devoto.

† Anton Čehovin. Star je bil 66 let, ko je 9. marca nepričakovano zapustil dolino solza. Doma je bil s Krasa. Bil je zaveden rojak ter je z ženo Olgo bil vedno pri vsaki dobri slovenski stvari. Njegovi hčerki Darinka in Vanda sta prevedli v casteljanščino Finžgarjev roman „Pod svobodnim soncem“.

Teden dni prej je bil na Klanjškovem pogrebu. Kdo bi pač slutil, kako blizu je bila njegova zadnja ura. Pokopali so ga na pokopališču Flores; umrl pa je na svojem domu v Llavallolu, kjer je msgr. Hladnik, hišni prijatelj, opravil slovenske pogrebne molitve.

RAMOS MEJIA

Dekleta Slomškovega doma smo imele v nedeljo, dne 10. t. m., svoj prvi redni občni zbor. Pri volitvah je bil iz-

NAŠI PETDESETLETNIKI

V letih pred II. svetovno vojno in komunistično revolucijo je živel v domovini generacija, ki je bila v najlepših mladostnih letih. So bili to fantje v starosti med 20 in 30 leti, ki so ali študirali na ljubljanski univerzi, ali pa bili že v svojih poklicih. Vojna in komunistična revolucija sta prekinili tok njihovega mirnega in rednega življenja ter udejstvovanja ter jih potegnili v svoj vrvež.

STANKO BITENC

Rodil se je 25. IX. 1912 v Gornji vasi pri Kranju. Gimnazijo je študiral v Kranju pravno pa na ljub. univerzi, kjer je diplomiral 8. oktobra 1937. Pred vojno je bil uradnik na Okrožnem uradu v Ljubljani. Med komunistično revolucijo je bil poveljnik Vaske straže v Bizoviku do it. kapitulacije 1. 1943. S svojo posadko se je umaknil na Turjak. Zatem je bil godeljen sodnemu odseku slov. vojske. Kot domobranec je poveljeval četi v Stiškem, udamem bataljonu. V bojih je bil tudi ranjen. Kot domobranski častnik je bil še v Črni vasi ob umiku v sklopu Cofovega bataljona. Na Koroško je prišel med zadnjimi domobranci. S svojo družino živi sedaj v Castelarju. Ima privatno zaposlitev. Živahno se udeležuje v organizaciji protikom. borev.

DR. MAKS VIRNIK

Rodil se je 6. X. 1912 na Jezerskem. Gimnazijo je študiral v Kranju. Promoviral leta 1935 na pravni fakulteti ljubljanske univerze. Bil pred vojno v sodni praksi na Okrajnem in Okrožnem sodišču v Ljubljani. Od 1. 1938 do 1941 je bil odvet. koncipient pri dr. Zvoljku v Kamniku. L. 1941 je položil odvetniški izpit. Od 1. 1942 do 1944 je bil v službi na PRE-VODU v Ljubljani, od maja 1944 do maja 1945 pa je bil komisar občine v Novem mestu. Živi s svojo družino v Buenos Airesu in ima privatno zaposlitev.

voljen sedeči odbor: predsednica Metka Erjavec, tajnica Vlada Brula, blagajničarka Magda Šter, športna referentka Cilka Cestnik in referentka za petje Marjana Homovec. Za delegatino v Zvezni odbor: Sanda Majhen, Marija Fink, Kristina Durič Majda Babnik in Mojca Prešeren imajo volivno pravico pri Zveznem odboru SDO.

Tisti pripadniki ted. slovenskega rodu, ki so odločno nastopili proti komunističnemu nasilju in zločinu na slovenski zemlji, žive sedaj v povsem novem okolju v emigraciji in tudi dostikrat v novih poklicih. Sedaj so predstavniki tistega rodu, ki je preživljal strahote kom. revolucije, že petdesetletniki.

Več jih je, ki žive in delujejo med nami. V današnji štivlki se spominjamo treh.

VIKTOR BERLOT

Rodil se je 20. II. 1913 v Ljubljani. Gimnazijo študiral istotam. Študiral nekaj časa pravo, nato pa služboval pri poštini upravi v Brezicah in Ljubljani ter Starem trgu pri Rakeku. L. 1942 je bil med organizatorji Vaske straže v Notranjih gorah in Horjulu pri Ljubljani. Prav tako jo je organiziral v Grčarstvu pri Planini in v Smarju pri Grosuplju. Zatem je prevzel vodstvo slov. četnikov na Orlah. Na Turjaku je bil namestnik komandanta. Pozneje je bil še na postojankah v Zapotoku, leta 1943 pa prišel v Ljubljano, odkoder ga je gen. Rupnik poslal v Kostanjevico, da je prevzel poveljstvo dveh študentskih čet. Bil je tudi poveljnik domobranski postojank v Logatcu in Rovtuh. Maja 1944 ga je Gestapo zaprla. Po prihodu na svobodo avgusta meseca je odšel v Stično in v tamkajšnjem udamem bataljonu prevzel poveljstvo 71. čete. V Argentini živi s svojo družino v Castelarju.

Omenjeni trije jubilanti so petdesetletnice svojega življenja praznovali v svojih družinskih krogih. Njihovo delo pa zasluži, da se jih spomni tudi slovenska javnost.

K življenjskemu jubileju jim čestita tudi Svobodna Slovenija ter jim želi še dolgo življenje v zdravju in moči.

JANEZ VOLJČ — UMRL

Mnogi v novem svetu bivajoči slovenski novonaseljenci se gotovo še spominjajo Janeza Voljča, ki je lani, maja meseca spet ošel domov, da je prisostvoval novi maši svojega sina in da bi potem v miru preživel svojo starost poleg svoje žene Ane.

Voljč je bil rojen leta 1900 kot sin očeta z enakim imenom Janez, ki je bil pridni in segav mižarski mojster, vedno v prvih katoliških vrstah. Po svojem očetu je ubral pot tudi sin. Bil je tudi mižarski mojster in vnet katoliški javni odelavec. V mladih letih je bil Orel in dober gledališki igralec, pozneje se je čimdalje bolj posvečal političnemu delu. Po padcu Aleksandarove diktature je kandidiral za občinske volitve na listi Naceta Hrena, bil izvoljen in je bil izbran za vrhniškega podžupana. Obrt

Vsak teden ena

OBRAZI

Simon Jenko

II.

Z glasnim šumom s kora orgle so donele, družijo se z donenjem glas soseske cele:

„Bodi počestvena, rajska ti Devica, vseh nebes in zemlje, naših src kraljica!“

Tak' soseska poje in na prsi bije. Skoz visoka okna jasno sonce sij.

mu ni več ugajala in je rajši prevzel poslušništvo vrhniškega konsumnega društva. Ob razpadu Jugoslavije je bil sicer vnet narodni stražar, a v borbo proti komunizmu ni več z orožjem posegel, dasi je bil z nasveti in pomočjo vedno na pravi strani in je potem 1. 1945 bežal. Leta 1948 je prišel v Argentino. Vedno je želel iti spet nazaj domov k ženi in otrokom. Ko je njegov najstarejši sin, tudi Janez, bral lanske leto novo mašo, ga tukaj ni več vzdržalo in je prišel še pravočasno na ta veliki praznik svoje družine. Bil je sicer uverjen, da mu bo tukajšnja država nakazovala pokojnino na dom — v Argentini se je spet oprjel mižarskega dela —, pa menda s tem ni bilo nič.

Kot se je v starih mislih na povratek že tukaj otepal vseh odgovornostih mest, tako je tudi po povratku domov čval skrajno previdnost, da ne bi prišel z režimom kaj navzkriž. Bil pa je srečen ob uživanju lepote domače zemlje in vsaj v bližnji vrhniški okolici je rad zahajal. Tako je v torek, 5. t. m., tožil, da ga boli glava, a izkoristil je lep zgodnjepomladanski dan in šel v bližnje griče, kjer mu je glavobol popustil. A drugo jutro ob pol sedmih mu je znova postalo slabo, da je padel. Dali so ga v posteljo in poklicali zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico, najsi je Voljč zatrdjeval, da je slabost le trenutnega značaja. A malo po sedmih je dobil nov napad, nakar so ga res odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga punktirali in ugotovili, da mu je kri že zalila možgane in da ni zanj več rešitve. Poklicali so sina Janeza, ki po novi maši še nadaljuje bogoslovne študije. Oče se ni več zavedel, odpeljali so ga spet domov in ob petih popoldne je mirno v Gospodu zaspal, ko mu je podelil sin prej še sv. poslednje olje.

Na mrtvaškem odru je ležal na svojem domu. Imel je 8. t. m. zelo lep pogreb. Poleg velike množice drugih ljudi ga je spremljalo na zadnji poti 21 duhovnikov, poleg domačega dekana in sina po večini sinovih sošolcev. Pogrebno sv. mašo je služil g. sin. Poleg vrhniškega zbora so mu peli tudi sinovi sošolci, nagrobni govor pa je imel č. g. dekan Pečnik.

Naj v miru počiva!

MENDOŠKI SLOVENCI IN LJUBLJANSKI VLADIKA

Izredne dogodke, polne notranjega veselja in globoke duhovne tolažbe smo doživeli mendoški Slovenci v zvezi z vesoljnim koncilom.

Ko je lani tukajšnji nadškof msgr. Buteler odhajal na koncil v Rim, so ga pri sv. Rozi naši pevci ob farmem prazniku pri g. župniku Tomažiču na pobudo g. dušnega pastirja Horna zaprosili, da bi odnesel s seboj naše pozdrave ljubljanskemu nadškofu Vovku. Z veseljem je seveda Prevzišeni na to pristal. Odnesel je tedaj v Rim sledečo pozdravno poslanico.

„Prevzišenemu gospodu nadškofu ljubljanskemu msgr. Antonu Vovku. — Prevzišeni! Izredno naključje nam daje možnost, da Vam Slovenci iz Mendoze v Argentini po vzvišeni osebni poti lahko pošljemo najskrebnije izraze naše spoštljivosti vdanosti.“

Zavedamo se in ob očetovski naklonjenosti tukajšnjega nadškofa msgr. dr. Alfonza Marije Butelera dejansko občutimo in doživljamo, kar nam je lani ob birni slovenskih otrok v tolažbo govoril, da smo v njegovih škofiji sestavni del skrivnostne katoliške skupnosti in da smo v svoji begunski izseljenski usodi na obsežnem gorčičnem drevesu, ki predstavlja sv. Cerkev, našli svoje novo zavetje vprav na veji, ki je njegova škofija, v njej samem pa očetovsko srce, ki čuti z nami in nas vabi, da pridemo k njemu potožiti svoje boli.“

To razmerje nam je zares v neizmerno tolažbo. Zato tudi skušamo na področju, ki nam ga je božja Previdnost odločila za naše novo bivališče, po vseh

svojih močeh kot zavedni Slovenci in prepričani katoličani sodelovati v smislu apostolata, kakor nam ga tukajšnji g. nadškof vedno naroča: da ob raznih praznikih in cerkvenih slovesnostih stalno sodelujemo z našim petjem, po katerem se je ime mendoške slovenske izseljenske skupine že razširilo po vsej škofiji.

A vendar čutimo, Prevzišeni, da v srečo slej ko prej ostanemo navezani na zvon šenklaške stolnice in na škofijski sedež svetiškega škofa Slomška.

Zagotavljamo Vas, Prevzišeni, da hočemo slediti temu notranjemu klicu, ki nam ga tudi tukajšnji g. nadškof ob vsaki priložnosti, kadar pride med nas, ponavlja: da ostanemo zvesti našim verskim in narodnim tradicijam, naši materini besedi in slovenski pesmi ter z njo tudi v tujini služiti Bogu in narodu.

Zato je tudi vse naše notranje delo v skupini osredotočeno na versko in kulturno področje v tradicionalnem narodnem duhu „z Bogom za narod“, ki ga skušamo vzdrževati z lastnimi verskim življenjem pod vodstvom stalnega slovenskega dušnega pastirja in z živahno razgibano dejavnostjo pod krovnim našega skupnega slovenskega Doma, pri čemer nam je pri sreči predvsem mladi rod, ki dorasča za nami.

Vedite, Prevzišeni, da nas naše družinske in skupne molitve tesno povezujejo v eni misli: Marija, Kraljica Slovencev, obvaruj nam vero in dom!“

In v začetku novembra je naš dušni pastir, č. g. Jože Horn, prejel naslednje pismo:

„Spoštovani gospod! — Pravkar sem obiskal Tvojega g. nadškofa. Zdi se mi, da sem govoril s svetim mučencem in živim mučnikom. Sladkorna bolezen ga je skoro popolnoma uničila. Skoraj popolnoma je oslepel in zelo težko hodi. S solznimi očmi me je blagoslovil in s solzami sem prejel njegov blagoslov. Govorila sva v latinščini, ki jo dobro obvlada. — Moli zame, sprejmi moj nadškofovski blagoslov, ki naj velej hkrati tudi vsej slovenski skupini.“ — † Alfonz M. Buteler, nadškof mendoški.

Istočasno je podobno pismo prejel tudi g. župnik Tomažič pri Sv. Rozi.

Prispelo pa je v Mendozo še eno, za nas vse predragoceno pismo: — Rim, 25. oktobra 1962. — Dragim rojakom in njihovemu dušnemu pastirju v Mendozi!

Prisrčno in vdano pismo, ki ste mi ga pisali in ki mi ga je Vaš tamkajšnji nadškof v svoji ljubeznivosti in ljubezni do vas osebno prinesel na moje stanovarje, me je izredno razveselilo. Vesel sem, da je seme verske in narodne vzgoje v vas padlo v dobro zemljo in rodi obilne sadove. Ostalo je v vas in v klasje gre, kar so vas učili vaši duhovniki in vaše verne slovenske matere.

Posebno veselje mi je bilo, da vas je tudi vaš nadškof pohvalil in slovenskim duhovnikom dal vse priznanje. Stokrat zahvaljujem Boga, da vas tamkajšnji nadškof upošteva in ceni vaše verske in narodne običaje in jih celo goji ter vas vzpodbuja, da jih ohranite obenem z našo cerkveno in narodno pesmijo. Cenite to, da se nadškof zaveda, da se le na tej osnovi da zidati resnična verska kultura in zgledno versko življenje. Na tej podlagi boste

ostali dobri in stanovitni verniki, mladina pa bo ostala tudi svojemu narodu in svoji domovini zvesta.

O, ko bi bili tega razumevanja, kakor ga ima za vas vaš nadškof, deležni tudi Slovenci, ki bivajo takoj onstran naših državnih meja! V Kristusovi Cerkvi je prostora za vse ljudi in za vse njih posebnosti in njih navade. Cerkev je pestra skupnost vseh najrazličnejših posameznosti v Kristusu.

Prav je, da se ozirate na vzore, ki sta nam jih pokazala naša svetiška škofa Baraga in Slomšek. Zavedajte se, da sta nam blizu ne le po srcu, ampak da je spričo današnje tehnike daljava po prostoru pravzaprav izginila. V molitvi pa moramo biti združeni, čeprav naš ločilo zemlje in morja. Prav za to molitve za naše skupne zadeve, za domovino in verne, ki v njej prebivajo, vas prosim. Sadovi, ki jih kažete v mendoški škofiji, so zrasli končno le iz vaših žrtev in morda tudi žrtev vernikov v domovini. Zato se jih tudi za naprej ne bojte. Tudi na žrtve odrezanosti in morda tudi domotožje. Lepo je, da razumete božjo voljo, ki vas je tja postavila, da tam obrodite sad. Lepo je, da ste tako vdani božji Previdnosti, ki vam je odločila druge kraje in drugo delovno področje. Karkoli storite, storite za Cerkev, ki je naša in edina.

Ostanite na tej poti stanovitni in prejmite v ta namen moj nadškofovski blagoslov! † Anton. (Anton Vovk).

Ko se je mendoški nadškof msgr. Buteler v začetku februarja vračal iz Rima, so bili vprav naši mendoški pevci naprošeni, da so peli pri slovesnem sprejemu in večerni maši v katedrali

Loreto. Zbor je takrat med mašo zapel tudi dve slovenski pesmi; za sklep je napovedovalec oznanil: „Slovenski zbor bo zdaj zapel v svojem jeziku pesem „Marija pomagaj“, ki je Prevzišenemu posebno pri srcu in jo vedno želi slišati.“

Po končani cerkveni slovesnosti je Prevzišeni v velikanski gneči sprejemaj pozdrave svojih mendoških vernikov pred cerkvijo. Ko pa je opazil, da se mu bližajo naši pevci, jim je sam napravil pot in jih prisrčno pozdravil z razlaganjem medsebojnih srečanj z ljubljanskim nadškofom Vovkom. Z globokim občutjem nam je opisoval njegovo trpljenje spričo težke bolezni. Pripomnil je še vedno, kako ga je vsega zamišljenega in samega vase ter v svojo bolest zatopljenega prisrčno spomnil, ko se mu je tiho približal ter mu z viška zaklical „Lubiana“. Msgr. Vovk se je zdrznil in sta se veselo pozdravila.

In ko je bil nekaj dni nato č. g. Jože Horn pri g. nadškofu v avdientci, mu je poklonil veliko fotografijo, ki predstavlja sektor sedežev med koncilskim zborovanjem v baziliki sv. Petra, kjer točno v sredini — obdan od drugih cerkvenih dostojanstvenikov, med njimi dva škofa črnca, sedi z očitno globokim boleznim izrazom naš dragi ljubljanski nadškof msgr. Anton Vovk. Jasno je, da je msgr. Buteler naročil sliko prav za nas, da nam jo ponese v Mendozo. Kako dragocen in iskren spomin!

Tako smo mendoški Slovenci zares lahko veseli in Bogu hvaležni za vse te prisrčne dogodke in za prelepo razmerje, ki vlada med nami in najbližjimi tukajšnjimi cerkvenimi oblastmi. — Bb

SLOVENCI PO SVETU

NEMČIJA

Imenovanje. Prof. dr. Ignacij Lenček je bil imenovan za profesorja na šoli za ženske socialne poklice v Aachenu. Njegov naslov je: Von Coels Str. 177, 5104 Eilendorf (Aachen) Deutschland.

ITALIJA

Nova slovenska knjiga
Znani slovenski pesnik in pisatelj Stanko Janežič je izdal v založbi Mladike v Trstu svojo novo knjigo z naslovom „Moja podoba“. So to pesmi v prvi, ki so razdeljene v naslednje cikle: „Dom“, „Tučina“, „Srečanja“, „Tuskul“, „Slovo od Rima“, „Planine“, in „Pogovori“. Knjigo, ki obsega 121 strani je opremil z izvirnimi lesorezi slikar Avrelj Lukežič, natisnila jo je pa tiskarna Graphis.

PO ŠPORTNEM SVETU

Nogometni tekmi za pokal „Desetletnica Slovenska vas Lanús“
Preteklo nedeljo sta se igrali prvi tekmi. V nedeljo 24. marca pa se bo v Slovenski vasi odigrala odločilna tekma za pokal.

V prvi igri, ki se je pričela ob 15. sta se pomerili moštvi SFZ Morón: SFZ San Martín. Zmagali so v zanimivi igri sanmartinčani z rezultatom 5:3.

Moštvi sta nastopili v naslednji postavi: SFZ Morón: Janez Mežnar, Tomaž Bitenc, Tine Vivod, Miha Gaser, Gusti Poglajen, Miha Bitenc, Marko Bitenc, Julij Savelli, Ivo Majhen, Andrej Bitenc, Janko Žakelj in Andrej Selan. SFZ San Martín: Pavle Možina, Janez Tašnar, Gregor Verbič, Lojze Tašnar, Lašo Petkovšek, Tone Fajfar, Janez Berčič, Marijan Petkovšek, Tomaž Masič, Boris Kodrič, Marijan in Janez Boltežar.

Goli za Morón: Tine Vivod, Julij Savelli in Janko Žakelj. Za San Martín pa Marijan Petkovšek, Boris Kodrič in Marijan Boltežar.

V drugi tekmi sta nastopila stara nasprotnika: Don Bosco in Slov. vas Lanús. Igra je bila napeta in burna ter je končala predčasno z rezultatom 4:1 za Don Bosco. Moštvi sta nastopili s sledečimi igralci: Don Bosco: Tone Mežnar, Ivan Fajfar, Tone Avguštin, Mirko Danko, Stane Babnik, Mitja Keršič, Tone Kovač, Ciril Janežič, Janez Piber, Marko Skvarča, Tone Bergant in Roman Piber. SFZ Slov. vas Lanús: Darko Berčič, Jože Černak, Marijan Avanzo, Jule Grohar, Kerel Heller, Tine Barle, Franci Sušnik, Franci, Pavle Grohar, Marijan Goljevšček, Jan Ciril in Andrej Goljevšček. Goli za Don Bosco: Stane Babnik, Tone Bergant in Marko Skvarča. La Lanús: Marijan Goljevšček.

OBVESTILA

V soboto, 23. marca ob 19 priredi SKAD svoje prvo letošnje predavanje v prostorih Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158. Govoril bo g. p. Silvin Elletz o „Ideloški krizi v Sovjetski zvezi“. Vabljeni vsi akademiki in prijatelji. Vabi SKAD.

Finalna tekma za pokal „Deseta obletnica Slov. vas Lanús“, bo v nedeljo, 24. marca v Lanusu ob 11 med moštvi San Martín in Mlad. dom.

Vse članice krožkov SDO obveščamo, da bo v nedeljo, 24. t. m. po sv. maši v Slovenski hiši zvezni občni zbor SDO. Prosimo vse delegatkinje in volivke, da res nobena ne izostane.

IV. študentovski sejem bo v nedeljo, 24. marca po sv. maši v Slovenski hiši.

Roditeljski sestanek slovenskega šolskega tečaja „Franceta Balantiča“ v

San Justu in občni zbor bo v nedeljo, 24. marca po sv. maši v Našem domu.

Seja učiteljskega zbora bo v sredo, 27. marca ob 18.30 v Slovenski hiši.

Redni občni zbor moronskega odseka SFZ bo v soboto, 30. marca ob 19. Seja pa v soboto, 23. ob 19 na Pristavi.

Skupni sestanek fantovskega in dekleškega Mladinskega doma bo v nedeljo, 31. marca ob 11.30 v prostorih kluba Ex-Alumnos de Don Bosco, Humbolt y Bolívar, Ramos Mejía. Po sestanku asado.

Sanmartinski krožek SDO bo imel redni sestanek v nedeljo, 31. marca (in ne 24. marca kot je bilo objavljeno) ob desetih dopoldne v Slov. domu v San Martinu. Predavala bo ga. Marnova.

Pričetek slovenskega srednješolskega tečaja v treh oddelkih bo v soboto, 6. aprila v Slovenski hiši na Ramón Falcónu 4158, Bs. Aires.

Pred tečajem bo od 13.30 za dekleta telovadba.

Namesto cvetja na grob pokoj. Janeza Voljca je družina Smersu darovala 300 pesov poobporemu skladu Zedinjene Slovenije.

NARODNE NOŠE!

Vse, kateri ste se ali se še nameravate prijaviti za nabavo narodne noše, prosimo, da se zglasite v četrtek 7. marca zvečer od sedme ure dalje v Slomškovem domu v Ramos Mejía.

Približuje se proslava Slovenskega dne pa tudi romanje v Lujan, zato bo treba z delom pohiteti.

Pozdravljeni!

CERKVENI OGLASNIK

VELIKONOČ. POSTNE OBNOVE

Berazategui: sredo, 3. aprila ob 19.30.

Florida: četrtek, 4. apr. ob 20; petek, 5. apr. ob 20 (ob 19.30 far- na maša); nedelja, 7. apr. ob 18.

Morón: petek 5. in sobota 6. 4. ob 19.

Ramos Mejía: četrtek 4., petek 5. in sobota 6. aprila ob 19.

San Justo: četrtek 4. in petek 5. aprila ob 20.

San Martín: petek 5., sobota 6. apr. ob 19 in nedelja 7. aprila ob 17.

Slovenska vas: četrtek, 28. marca, petek 29. in sobota 30. marca ob 20.

San Miguel: nedelja, 24. marca ob 17.

Barrio San José: nedelja 7. 4. ob 17.

Društvo

„SLOVENSKA VAS“

1953 — 1963

V nedeljo, 24. marca prireditev ob desetletnici

V A B L J E N I !

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827

Buenos Aires

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO BUCARI & GALLETTI

Avda de Mayo 302

Ramos Mejía

T. 658-7083

Vse za dom, in kot vedno, najboljša kakovost in najboljše znamke TV, hladilniki, šivalni in pralni stroji, štedilniki itd. Cenjenim odje. malcem sporočamo, da tudi že lahko postrežemo z najboljšim pohištvo vseh slogov, kakor tudi z veliko izbiro kuhinjskega pohištva po najugodnejših cenah in z dolgoročnim odplačevanjem.

Naša ponudba za srečnejše leto 1963 TV velikega aparata (gran angular), sestavljen iz najboljšega uvoženega materiala po 1500 pesov na mesec.

Obiščite nas in prepričajte se!

Slovenski javnosti sporočamo, da je v petek dne 15. marca 1963 v 77. letu starosti umrl na svojem domu v Villa Don Bosco-Ramos Mejía, zaveden član slovenske izseljenske skupnosti gospod

FRANCZOR

K zadnjemu počitku so ga spremili v soboto, 16. marca 1963 na pokopališče Flores v Buenos Airesu.

Zavednega rojaka bomo ohranili v trajnem spominu.

Maša zadušnica za rajnega Zora bo 30. marca 1963 v ul. Villegas 4746, Villa Devoto, Capital.

Zedinjena Slovenija

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Tam je košček sveta, da mu ne vem imena, dovolj lepega. Čudovit svet, poln sonca, rož, vonjev in pesmi, ki so kakor cvetje in imajo svoj vonj, kakor zemlja, kakor jutro, kakor spanec in grob. Nikjer ni zame lepše zemlje, kakor tam. Nikjer ni duši pokoja tako sladkega, kakor tam. V sanjah svojih in v bednosti težkih ur poslušam šumenje daljnih voda in vidim napete v dolino lazove, zelene slapove v onemelo dno. Prisluskujem pojoči govoric ljudji, ki so tam, poslušam pesem njihovih src. Ta srca! Ti ljudje! Nikoli se ne starajo. Večni otroci. Še v grob legajo s pesmijo in sanjo v očeh.

Otroci sonca...

III.
SLAVICA

Ali sem bil odprl okno pojoči govoric sončnih otrok, ali pa zaril večerni, ki mi je napolnila sobo kakor pozdrav? Pesem, ki me je tedaj objela, ni bila ne iz zarje ne iz otrok. Nekje v sosedstvu je nekdo udarjal na klavir. Nekdo drugi je pel. Pesem je bila ena tistih nemških balad, ki so vsebinsko tako otročje neumne, da dražijo na smeh, a v Schumannovih zvokih tako sladke, da bolijo do krvi...

...kommst nimmermehr aus diesem Wald...

Schumann, Schumann!

45

Kdaj je to bilo? Ali tedaj, ko je nadičtelj Sivec zibal svojo prvo hčerko Veroniko, ali ko je svojo drugo, Almo, ali ko je, srečna pestunja, pel svoji tretji hčerki Avreliji preizvirno uspravko v sladki in v nespretni svoji francoščini:

„Malbrough s'en va-ten guerre, Mironton, mironton, mirontaine...“

Takrat je bilo, ko so mu bili krstili četrto hčer na ime Koširjeve gospodične Slavice, katero je bil idealni Sivec v svojih dnevnikih poveljal z velike ljubezni polno besedo: „Gloriosa“...

I,

Geometer France Poznik, ki se je bil pred dobro uro vrnil s svojih službenih poti, se je mimogrede okrepil v kuhinji svojega tasta Lovrenca Koširja z nekaj čašami tomaškega terana in šel nato prijetno truden v svoje lastno stanovanje, ki si ga je bil oskrbel prvo leto po poroki. Legel je za nekaj trenutkov na divan, se zopet vzdignil in vzel s pisalne mize pošto, ki se mu je bila nabrala, ko ga ni bilo. Z vedrim licem je izločil iz raznih domačih in tujih dnevnikov dvoje pisem. Poznal je pisavo svoje žene Helene in njene sestre Slavice ki ju je bil pred dobrim tednom pustil sami na blejskem letovišču, ko mu je bil potekel dopust. Z mirno udobnostjo je odprl Helenino pismo in bral. V

zdravem licu, ki mu je bilo rahlo obilnejše in mlajše kakor pred petimi leti, ko se je ženil, mu je ležala mehka ganjenost. Bral je polagoma, premišljuje in čustvuje slednjo besedo svoje žene, ki jo je zelo ljubil, in mu je to ljubezen ožarjala s prav posebnim barvilom, njiju edina bolest: žalost močnega moža in lepe žene, ki nimata otrok. Tiho, odrekajoče se in vendar še se nadejajoče hrepenenje Heleninega pisma se je vidno odražalo na moževem licu. Ko je Poznik prebral pismo, je čustvoval sam pri sebi:

„Dobra moja! Saj mi je prav tako dolga za tebi. Pa kako lepo znaš ti to povedati. Jaz ne znam. Zato morda trpiš, dvomiš in meniš, da te sploh umeti ne morem. Kaj ne! Tako malce očitati mi mojo trdost, si hotela? Ali nisi? Helenček?“

Zopet se je zagledal v pismo in bral. Zda pa se mu je lice razvezalo v dobrohotnem smehljanju in je mrmral: „Glej, no glej! Vsak dan zvoniš na jezeru, da bi se dogodilo, kar želiš.“

Dvignil se je odločno in dejal skoraj pikro:

„No pa, Helenček! Le zvoni pridno. Pa brez mene ne bo nič. Ne bo!“

Zamišljeno in trdno žalostno je strmel nekaj trenutkov predse. Nato je odprl Slavičino pismo. Že ob prvem pogledu vanj se mu je resno lice nabralo v smeh in se je, čimdalje je bral, tem živahneje veselil svoje svakinje, ki mu je v svoji strašno čekavi pisavi pripovedovala svoje zadnje zgodbe, „abenture“, kakor se je izražala. Najbolj mu je ugajalo, ko je pisala, kako se je zad-

njo nedeljo na Lancovem ponašala v gorenjski kmetski noši, plesala s fanti in se jim lagala, da je iz Bohinja doma in so se skoraj stegli zaradi nje, ko bi jo bil neki očanec kmalu zasnubil svoemu sinu.

„Zdaj pa sem postala resna,“ je pripovedovala dalje, „s Heleno sve spoznali gospoda Juraja Rosandiča, ki je doma nekje v Liki, Liguriji ali Liburniji. Ti že veš, kje je to. Jaz mu pravim kratko in vljudno „gospod južni brat,“ ker mu Hrvat že zato ne smem reči, da naši ljudje ne bi mislili, da je kakšno nemarno in umazano človeče. Rečem Ti pa France, da je krasen človek, skoraj lepši ko Ti, odkar si se pri Heleni zdebelil kakor gospod škorenček, t. j. gospod Sivec, ki naj svoj koničasti trebušček iz estetičnih ozirov takoj ssherbarizira, kakor mu blagovoli sporočiti v mojem imenu. Gospod Rosandič je pesnik, umetnik, junak, pravi Byron. Poje liške, istrske in sploh slovanske pesmi; bil je že zaprt, gotovo zaradi kakega viteškega dvoboja, česar pa ne vem natančno, le bolj slutim, ker je tako mrk, da se ga kar malo bojim, in pa zato, ker je tak, sijajen sabljač, da mu ni enakega. Remember! Glede sabljanja se boš čudil, koliko sem se naučila pri gospodu Rosandiču, ki je neskončno prijazen. Imenuje me samo „mila gospodjice“, kar mi je zelo všeč, in prosim tudi Tebe, da me odslej tako naziva...“

Poznik je z glasnim smehom prekinil svoje branje. Izvirne Slavičine „abenture“ zadnjih let so oživele v njegovem spominu. Občutil jih je z tisto

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3324
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

V domovini je po dolgotrajni boleznii umrla v starosti 85 let naša ljuba mama gospa

TEREZIJA ŠTEBLAJ roj. GANONI

Pokopali so jo v Robu dne 28. februarja 1963.

Maša zadušnica zanjo bo v Coronado (Sagrado Corazón) dne 24. marca ob 10. uri dopoldne.

Priporočamo jo v molitev.

Zalujoči

V Argentini: hčerka Štefka Mikuž in zet Franček. V domovini: hčerke: Mici, Rezi, Pavla, Kristina, Lojzka, Angela in Albina z družinami.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, žalostno novico, da je po daljši boleznii v 77. letu starosti umrl dne 15. marca 1963 naš dobi in ljubeči mož, skrbni oče in stari oče gospod

FRANCZOR

K zadnjemu zemskemu počitku smo go spremili v soboto dne 16. marca na buenosairesko pokopališče Flores.

Ob bridki izgubi našega dragega rajnika se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v urah hude preizkušnje na kakršen koli način bili v pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni g. Janku Merniku, ki je rajnika redno obiskoval med njegovo boleznijo in mu tudi skozi devet prvih petkov redno prinašal sv. obhajilo ter mu podelil tudi sv. poslednje olje. Iskreno zahvalo smo mu dolžni tudi za vodstvo pogreba. Veliko zahvalo dolgujemo tudi g. dr. Lojzetu Bercetu za izredno skrb, ki jo je posvečal rajniku med njegovo boleznijo. Globoko se zahvaljujemo tudi družinam Bavčevi, Novakovi, Perovškovi in Žužkovi za veliko gmotno in moralno pomoč v času boleznii, dalje Vincencičevi konferenci, Zedinjeni Sloveniji za izplačano posmrtnino, vsem rojakom, ki so našega dragega rajnika prihajali kropit v tako velikem številu in ga spremljali na njegovi zadnji zemski poti na pokopališče ter za vozila, ki so jih dali na razpolago za prevoz pogrebcev.

Zalujoči

V Argentini: žena Marija, hčerki Francka, por. Podgorelec in Marica, por. Papež ter sin Jože z ženo Gracielo Carmen, roj. López. V domovini pa sin Franc z družino.